

ปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*

STRAY DOG PROBLEMS IN WAT SRI SODA MUEANG DISTRICT

CHIANG MAI PROVINCE

พระพนม มหาบุญ¹, พระจิรวัดน์ อนิลชิต² และ พระธีรสิทธิ์ สิริสุวรรณ³

Phra Panoom Mahapoonyo¹, Phra Jirawat Aninchito² and Phra Theerasit Sirisuvanno³

¹⁻³วัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

¹⁻³Wat Sri Soda Muang Chai Mai, Thailand

Corresponding author E-mail: panoom.mahap2001@hotmail.com

Received 10 March 2024; Revised 18 March 2024; Accepted 26 April 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระภิกษุสามเณรวัดศรีโสดา จำนวน 50 รูป พื้นที่ในการวิจัย วัดศรีโสดา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมทั้ง 2 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.89, S.D.=1.242) ด้านสภาพปัญหาสุนัขจรจัด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.89, S.D.=1.24 2) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เจ้าของนำสุนัขมาปล่อยภายในวัดศรีโสดา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.48, S.D.=1.054) รองลงมา คือ ประชาชนควรมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.12, S.D.=1.062) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัญหาด้านความปลอดภัยจากสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.44, S.D.=1.430) ด้านปัญหาที่เกิดจากสุนัขจรจัด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.67, S.D.=1.246) ข้อที่มี

* พระพนม มหาบุญ, พระจิรวัดน์ อนิลชิต และ พระธีรสิทธิ์ สิริสุวรรณ. (2567). ปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4(2), 104-118.

Phra Panoom Mahapoonyo, Phra Jirawat Aninchito and Phra Theerasit Sirisuvanno. (2024). Stray Dog Problems in Wat Sri Soda Mueang District Chiang Mai Province. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 4(2), 104-118.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สุนัขจรจัดภายในวัดวัดศรีโสดามีการรวมกลุ่มกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$, S.D.=1.046) รองลงมา คือ มูลสุนัขจรจัดก่อให้เกิดปัญหาสุขอนามัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$, S.D.=1.271) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สุนัขจรจัดมีพฤติกรรมกัดคนหรือสัตว์ เลี้ยง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.20$, S.D.=1.324) 2) ข้อเสนอแนะ ฉีดวัคซีนยาคุมกำเนิดหรือทำหมันให้สุนัขจรจัด มีองค์กรหรือเทศบาลจัดการให้มีสถานที่สำหรับเลี้ยงดูสุนัขจรจัด ฝักระวัง และแจ้งให้ผู้นำสุนัขไปสถานที่เลี้ยงดูสุนัขจรจัด และจัดการสุนัขจรจัดอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: ปัญหาสุนัขจรจัด, วัดศรีโสดา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study stray dog problems in Wat Sri Soda mueang district Chiang Mai province. 2) to suggest guidelines for stray dog problems in Wat Sri Soda mueang district Chiang. The sample group consisted of 50 monks and novices inside Sri Soda temple. Area of research is Sri Soda temple. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results of the research found that; 1) stray dog problems in Wat Sri Soda mueang district Chiang Mai province both aspects were at a high level ($\bar{X}=3.89$, S.D.=1.242). ๕ the problem state of stray dog were at a high level ($\bar{X}=3.89$, S.D.=1.242). The owner released the dog in Wat Sri Soda got the high average ($\bar{X}=4.48$, S.D.=1.054). People should play a role in solving the problem of stray dogs, the value is at a high level ($\bar{X}=4.12$, S.D.=1.062), and the item with the lowest average, safety problems from stray dogs in Wat Sri Soda, the value is at a high level ($\bar{X}=3.44$, S.D.=1.430). Problems caused by stray dogs were at a high level ($\bar{X}=3.67$, S.D.=1.246). Stray dogs in Wat Sri Soda are grouped together got the highest average ($\bar{X}=4.26$, S.D.=1.046). Stray dog droppings cause hygiene problems, the value is at a high level ($\bar{X}=3.78$,

S.D.=1.271), and the item with the lowest average, stray dogs have a habit of biting people or pets, the value is at a high level ($\bar{x}$ =3.20, S.D.=1.324). 2) The suggestions were that; stray dogs should be vaccinated, given birth control pills or sterilized, there should be an organization or municipality that provides a place to care for stray dogs, monitoring and notifying dog leaders to places where stray dogs are raised, and systematically manage stray dogs.

Keywords: stray dog problems, Wat Sri Soda

บทนำ

ปัญหาเกี่ยวกับสุนัขจรจัดหรือสุนัขที่ผู้เลี้ยงปล่อยทิ้ง และไม่มีเจ้าของนั้น เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นและคงอยู่กับสังคมไทยมานาน ซึ่งสามารถพบเห็นสุนัขจรจัดตามบริเวณหน้าร้านสะดวกซื้อ โรงเรียน สถานที่ราชการ วัด สวนสาธารณะ หรือเขตชุมชน ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการในการบริหารจัดการกับปัญหาสุนัขจรจัดอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลกระทบทั้งในด้านสาธารณสุข ได้แก่ เป็นพาหะสำคัญของโรคพิษสุนัขบ้า และโรคติดต่อระหว่างสัตว์กับคน ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ปัญหาเสียงเห่าหอน และมูลสัตว์ เป็นสาเหตุความเดือดร้อนรำคาญ และด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ก่อให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบสุขภาพ ทำหมัน หรือฉีดวัคซีน ในปัจจุบัน ปัญหาสุนัขเลี้ยงปล่อยและสุนัขจรจัดเป็นปัญหาสำคัญที่กลายเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาชุมชนในเขตเมือง ปริมาณสุนัขที่เพิ่มมากขึ้น สืบเนื่องมาจากพฤติกรรมเลี้ยงสุนัขที่ขาดความรับผิดชอบ เป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนอิทธิพลของมูลเหตุปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรมที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัยในเขตเมืองและพฤติกรรมเลี้ยงสุนัขจากข้อมูลการสำรวจประชากรสุนัข ประจำปี 2566 รอบที่ 2 ประเทศไทยมีสุนัข จำนวนทั้งสิ้น 12,644,957,026 ตัว แบ่งเป็นสุนัขที่มีเจ้าของอาศัยอยู่ในครัวเรือนจำนวน 3,180,962 ครัวเรือน เป็นสุนัขที่ไม่มีเจ้าของหรือสุนัขจรจัดจำนวน 167,431 ตัว และมีถิ่นที่อยู่ จำนวน 1,622,775,931 ในจังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนสุนัข 122,500 ตัว แบ่งเป็นมีเจ้าของ 82,982 ไม่มีเจ้าของ 2,902 และมีถิ่นที่อยู่ 36,616 ตัว (ศูนย์บัญชาการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า, 2567) ปัญหาเรื่องสุนัขจรจัดไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในตัวเมืองจังหวัดเชียงใหม่เท่านั้น แต่พื้นที่อำเภอรอบนอก อย่างเช่น อำเภอจอมทอง ซึ่งห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ไปกว่า 60 กิโลเมตร ก็เริ่มมีปัญหาเช่นกัน เพราะที่วัดเจดีย์แม่หม้าย ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีสุนัขต้อง

เลี้ยงเกือบ 20 ตัว หากมีเพิ่มมากกว่านี้วัดไม่สามารถจะเลี้ยงไหว (ThaiPBS North, 2566) โดยสุนัขจรจัดมีการกระจายตัวอยู่ทั่วไปตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งที่สาธารณะและแหล่งชุมชน ในบางพื้นที่คนก็อาจเอ็นดูและให้อาหารแก่สุนัขเหล่านี้ แต่บางพื้นที่คนก็อาจไม่ชอบ ไปจนถึงการลงมือทำร้ายสุนัขได้ ส่วนหน่วยงานก็เข้าถึงไม่ทั่ว บางพื้นที่สุนัขจรจัดก็กลายเป็นภัยก่อความหวาดกลัวให้คนในชุมชน โดยเฉพาะโรคพิษสุนัขบ้า ที่ซึ่งเป็นโรคที่สุนัขจรจัดมีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นพาหะนำเชื้อโรค อีกทั้งพฤติกรรมก้าวร้าวของสุนัขก็สร้างความกังวลว่าพวกมันจะทำร้ายร่างกายหรือทรัพย์สิน (เมขลา พนรัญชน์, 2566) ซึ่งวัดและสถานที่ราชการ ยังเป็นสถานที่ยอดนิยมที่คนมักนำสัตว์ไปปล่อยทิ้งไว้ ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ทั้งเรื่องการเลี้ยงดู เป็นแหล่งแพร่ของเชื้อโรค และบางครั้งสุนัขได้ทำร้ายประชาชน

นอกจากนั้น ปัญหาสุนัขจรจัดได้ก่อให้เกิดปัญหามากมาย อาทิปัญหาฝูงสุนัขจรจัดครองพื้นที่บริเวณลานจอดรถศูนย์ราชการจังหวัดเชียงใหม่ สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนที่ไปติดต่อราชการ รวมทั้งบุคลากรที่ทำงานภายในศูนย์ราชการ โดยที่ผ่านมามีผู้ถูกสุนัขไล่กัดมาแล้วหลายราย รวมทั้งยังถูกสุนัขจรจัดกัดแทะและตะกุกตะกักที่จอดไว้จนเกิดความเสียหาย แม้หลายปีที่ผ่านมาทางจังหวัดได้พยายามจัดระเบียบ แต่ก็ไม่เป็นผล (ไทยรัฐ ออนไลน์, 2566) ซึ่งในปีงบประมาณ 2566 รัฐต้องสูญเสียงบประมาณในการสำรวจข้อมูลสัตว์และขึ้นทะเบียนสัตว์ (งวดที่ 2) ทั่วประเทศ เป็นจำนวนเงิน 90,988,905 บาท เฉพาะในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เป็นจำนวนเงิน 2,006,628 บาท (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2566) การที่ประชากรสุนัขจรจัดเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดปัญหาด้านการจัดการหลายประการในระดับนโยบาย ได้แก่ ปัญหาด้านงบประมาณ กฎหมาย แนวปฏิบัติ และการบูรณาการความร่วมมือระหว่างองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม

จากสภาพปัญหาข้างต้น คณะผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาสุนัขจรจัด จึงต้องการทราบถึงสภาพปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา และแนวทางการแก้ไขปัญหามานุษยวิทยา สุนัขจรจัดแบบร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งทางวัดศรีโสดา ประชาชนที่อยู่ใกล้เคียงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์กรต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาเพื่อที่จะลดปัญหานี้ให้น้อยลงจนสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาวิจัย คือ พระสงฆ์และสามเณรภายในวัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 57 รูป

กลุ่มตัวอย่าง ที่จะนำมาใช้เป็นตัวแทนในการศึกษาวิจัย คือ พระสงฆ์และสามเณรภายในวัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้สูตรคำนวณหากลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie&Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 รูป

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยใช้เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยนำเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ผลการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.98 และได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทำการทดสอบความถูกต้องและเชื่อถือได้ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะได้นำไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงมากที่สุด และนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ของครอนบาค (Coefficient Cronbach Alpha) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ของครอนบาค ที่ 0.69

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ สำหรับข้อมูลปฐมภูมินั้น ผู้วิจัยได้มาจากแบบสอบถาม มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ส่งแบบสอบถามไปหากลุ่มตัวอย่าง 2) รวบรวมแบบสอบถามที่ตอบกลับมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบสอบถาม และกรณีที่พบว่าแบบสอบถามตอบ

กลับมาน้อย ผู้วิจัยจะแจกแบบสอบถามเพิ่มเติมเข้าไป และ 3) ประมวลผลข้อมูลที่ได้มาจากแบบสอบถาม ทั้งข้อมูลปลายปิดและข้อมูลปลายเปิด

ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ คือ หนังสือทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล

คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอด้วยตาราง และอธิบายเพิ่มเติม ดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นรายชื่อ ใช้วิเคราะห์คำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาสุนัขจรจัดและปัญหาที่เกิดจากสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนัก 5 ระดับ จากนั้นนำไปบันทึกและวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาแปลความหมายรายชื่อ รายด้าน และความหมายในภาพรวม

ผลการวิจัย

การศึกษาปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 50 รูป อยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 15 รูป คิดเป็นร้อยละ 30 อยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 21 รูป คิดเป็นร้อยละ 42 และอยู่ปริญญาตรี จำนวน 14 รูป คิดเป็นร้อยละ 28 มีช่วงอายุ 18-20 ปี จำนวน 38 รูป คิดเป็นร้อยละ 76 อายุ 21-23 ปี จำนวน 5 รูป คิดเป็นร้อยละ 10 อายุ 24 ปีขึ้นไป จำนวน 7 รูปคิดเป็นร้อยละ 14

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ตารางที่ 1 ปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านสภาพปัญหา สุนัขจรจัด และด้านปัญหาที่เกิดจากสุนัขจรจัด ในภาพรวม

ปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านสภาพปัญหาสุนัขจรจัด	3.89	1.242	มาก	1
2. ด้านปัญหาที่เกิดจากสุนัขจรจัด	3.67	1.246	มาก	2
รวม	3.89	1.242	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสุนัขจรจัด ภายในวัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมทั้ง 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, S.D.=1.242) ด้านสภาพปัญหาสุนัขจรจัด มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, S.D.=1.242) และด้านปัญหาที่เกิดจากสุนัขจรจัด มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.67$, S.D.=1.246) เช่นกัน

ตารางที่ 2 ปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านสภาพปัญหา สุนัขจรจัด

ด้านสภาพปัญหาสุนัขจรจัด	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. เจ้าของนำสุนัขมาปล่อยภายในวัดศรีโสดา	4.48	1.054	มาก	1
2. ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยจากสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา	3.50	1.474	มาก	9
3. ปัญหาความปลอดภัยจากสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา	3.44	1.430	ปานกลาง	10
4. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจากสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา	3.68	1.449	มาก	8
5. จำนวนสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดาเพิ่มขึ้น	4.08	1.242	มาก	3
6. ปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา เฝ้าหอนก่อกความรำคาญ	3.78	1.250	มาก	7
7. ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหามสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา	4.04	1.087	มาก	4
8. มีมาตรการใดในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสุนัขจรจัด	3.88	1.206	มาก	6
9. ประชาชนควรมีบทบาทในการแก้ไขปัญหามสุนัขจรจัด	4.12	1.062	มาก	2
10. มีแนวทางแก้ไขปัญหามสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา	3.98	1.169	มาก	5
รวม	3.89	1.242	มาก	

จากตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านสภาพปัญหาสุนัขจรจัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.89, S.D.=1.242) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เจ้าของนำสุนัขมาปล่อยภายในวัดศรีโสดา มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.48, S.D.=1.054) รองลงมา คือ ประชาชนควรมีบทบาทในการแก้ไขปัญหามสุนัขจรจัด มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.12, S.D.=1.062) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัญหาด้านความปลอดภัยจากสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.44, S.D.=1.430) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านปัญหาที่เกิดจากสุนัขจรจัด

ด้านปัญหาที่เกิดจากสุนัขจรจัด	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. สุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา มีการรวมกลุ่มกันอยู่	4.26	1.046	มาก	1
2. สุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา มีลักษณะดุร้าย	3.46	1.232	ปานกลาง	9
3. สุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา มีพฤติกรรมกัดคนหรือสัตว์เลี้ยง	3.20	1.324	ปานกลาง	10
4. สุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา มีพฤติกรรมทำลายทรัพย์สิน	3.64	1.208	มาก	6
5. สุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดาเป็นแหล่งสะสมของโรคภัยไข้เจ็บ	3.78	1.130	มาก	3
6. มูลสุนัขภายในวัดศรีโสดาก่อให้เกิดปัญหาสุขอนามัย	3.78	1.217	มาก	2
7. สุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา ทำให้ผู้มาติดต่อกับวัดรู้สึกไม่ปลอดภัย	3.76	1.302	มาก	4
8. สุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา ทำให้สภาพแวดล้อมในวัดดูสกปรก	3.68	1.268	มาก	5
9. สุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา สร้างบรรยากาศภายในวัดดูน่ากลัว	3.58	1.386	มาก	8
10. สุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา ทำให้กิจกรรมทางศาสนาไม่ราบรื่น	3.58	1.356	มาก	7
รวม	3.67	1.246	มาก	

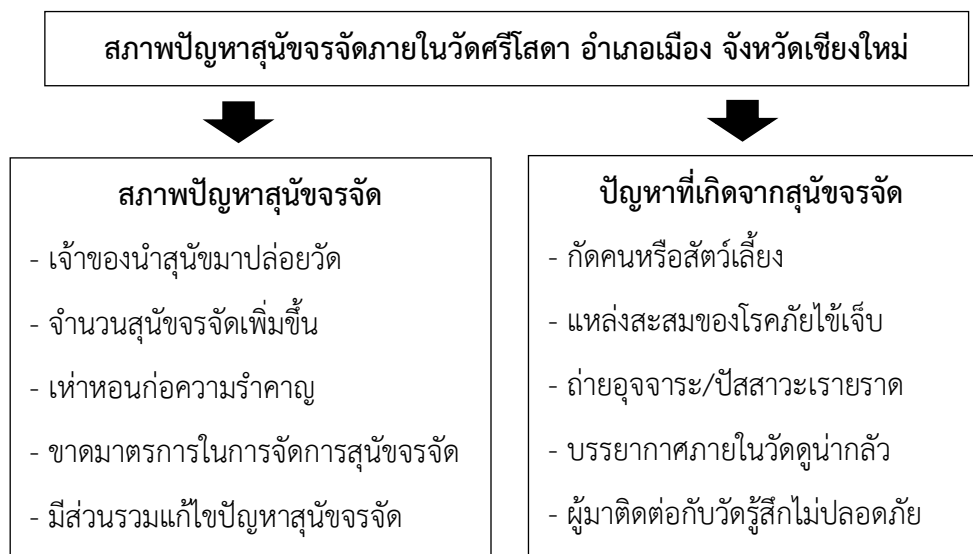
จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านปัญหาที่เกิดจากสุนัขจรจัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.67$, S.D.=1.246) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา มีการรวมกลุ่มกันอยู่ มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$, S.D.=1.046) รองลงมา คือ มูลสุนัขภายในวัดศรีโสดาก่อให้เกิดปัญหาสุขอนามัย มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.78$,

S.D.=1.271) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สุนัขจรจัดภายในวัดวัดศรีโสตามีพฤติกรรมกัดคนหรือสัตว์เลี้ยง มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.20, S.D.=1.324) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสตา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

กลุ่มตัวอย่างได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ควรฉีดวัคซีนยาคุมกำเนิดหรือทำหมันให้สุนัขจรจัด ควรมีองค์กรหรือเทศบาลจัดการให้มีสถานที่สำหรับเลี้ยงดูสุนัขจรจัด ควรเฝ้าระวังและบอกให้ผู้ที่น่าสุนัขมาปล่อย หรือนำสุนัขไปสถานที่เลี้ยงดูสุนัขจรจัด และควรจัดการสุนัขจรจัดอย่างเด็ดขาด เช่น การเลี้ยงอย่างขังไว้ เพราะจะทำให้ออกไปเห่าหรือกัดญาติโยมที่มาทำบุญที่วัด จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสตา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสตา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

อภิปรายผล

การศึกษาปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

ปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนากร คำภีมาบุตร และอภิชาติ พานสุวรรณ (2566) ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการเพื่อลดปัญหาสุนัขจรจัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า แนวทางการบริหารจัดการเพื่อลดปัญหาสุนัขจรจัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอมืองสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ด้านสภาพปัญหาสุนัขจรจัด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, $S.D.=1.242$) พบว่า ปัญหาเพราะเจ้าของนำสุนัขมาปล่อยภายในวัดศรีโสดา จำนวนสุนัขจรจัดภายในวัดมีการขยายพันธุ์เพิ่มมากขึ้น การเข้ามาอยู่ภายในวัดของสุนัขจรจัด การเห่าหอนก่อความรำคาญ และทางวัดขาดมาตรการในการบริหารจัดการสุนัขจรจัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนากร คำภีมาบุตร และอภิชาติ พานสุวรรณ (2566) ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการเพื่อลดปัญหาสุนัขจรจัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงสุนัข และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัข และสอดคล้องกับงานวิจัยของทยาวิรัช ข่างบรรจง ชันทอง วัฒนะประดิษฐ์ และพระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (2563) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัดตามหลักพุทธสันติวิธี: ศึกษากรณีวัดโตนด อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัญหาที่ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัด มีความสัมพันธ์ของปัจจัยปัญหาจากหลายปัจจัย เช่น การบริหารจัดการที่ยังไม่มีรูปแบบชัดเจน ปัญหาการควบคุมจำนวนสุนัขจรจัด ปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในการดำเนินการของสถานพักพิงสุนัขจรจัด เป็นต้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของยศนันท์ ปานาภรณ์ (2562) ศึกษาเรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในประเทศไทย: ศึกษากรณีบทบาทของเจ้าของสุนัข ผู้ประกอบกิจการเพื่อจำหน่ายสุนัข พบว่า ประเทศไทยมีความพยายามในการแก้ไขปัญหานี้มาแต่เป็นระยะเวลายาวนานแต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขให้สำเร็จลงได้ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะปัญหาสุนัขจรจัดมีตัวแปร

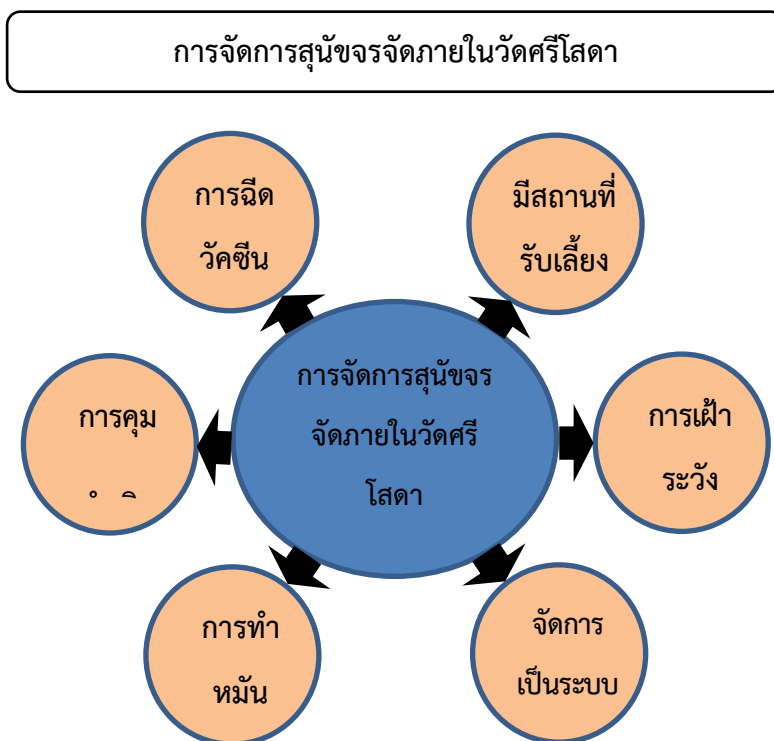

สำคัญมากมายไม่ว่าจะเป็นเจ้าของสุนัข ทั้งในเรื่องของปัญหาจากผู้เลี้ยง วิธีการเลี้ยงตลอดจนตัวสุนัข และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงชัย ศรีเบญจโชติ และคณะ (2566) ศึกษาเรื่อง การประเมินมูลค่าสวัสดิการที่เพิ่มขึ้นจากการแก้ปัญหาสุนัขจรจัด ในเขตเทศบาลเมืองท่าช้าง จังหวัดจันทบุรี พบว่า การที่เจ้าของสุนัขไม่มีความรับผิดชอบเป็นสาเหตุของการเกิดสุนัขจรจัด แสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการเลี้ยงดูสุนัขผู้เลี้ยงต้องความรู้และความรับผิดชอบต่อตัว

ด้านปัญหาที่เกิดจากสุนัขจรจัด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.67$, S.D.=1.246) พบว่า สุนัขจรจัดภายในวัดวัดศรีโสดา มีการรวมกลุ่มกันอยู่ โดยสุนัขจรจัดมีสัญชาติตามธรรมชาติในการรวมกลุ่มเพื่อความอยู่รอด กลุ่มจะช่วยให้สุนัขจรจัดหาอาหาร แหล่งหลบภัย และปกป้องตัวเองจากภัยคุกคามและวัดเป็นแหล่งที่มีอาหารและน้ำอย่างสม่ำเสมอ มักมีผู้นำอาหารมาถวายพระภิกษุสามเณร และพระภิกษุสามเณรก็แบ่งปันอาหารที่เหลือให้กับสุนัขจรจัดภายในวัด ต่อมาวัดเป็นสถานที่ที่ผู้คนเคารพและเกรงกลัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรินทร์ สิริสุนทร และคณะ (2563) ศึกษาเรื่อง แผนชุมชนเพื่อการจัดการสุนัขเลี้ยงปล่อยและสุนัขจรจัด ในเขตชุมชนเมือง กรณีศึกษาเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า สภาพปัญหาอุปสรรค และความต้องการของประชาชนที่มีต่อสุนัขเลี้ยงปล่อยและสุนัขจรจัด ระดับปัจเจกบุคคล ได้แก่ ปัญหาขาดสำนักสาธารณะ ขาดการลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังเพื่อแก้ปัญหา ขาดความรู้สึกรับเป็นเจ้าของ ด้านความต้องการและความเดือดร้อนของปัจเจกบุคคล ประกอบด้วย โรคพิษสุนัขบ้า อุบัติเหตุจากสุนัข สุนัขกัด ความเดือดร้อนรำคาญจากเสียงและกลิ่นที่เกิดจากของเสียจากสุนัข และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงชัย ศรีเบญจโชติ และคณะ (2566) ศึกษาเรื่อง การประเมินมูลค่าสวัสดิการที่เพิ่มขึ้นจากการแก้ปัญหาสุนัขจรจัด ในเขตเทศบาลเมืองท่าช้าง จังหวัดจันทบุรี พบว่า ผลกระทบจากสุนัขจรจัดเป็นผลกระทบทางด้านสาธารณสุขในระดับมาก มีความพึงพอใจในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดของเทศบาลเมืองท่าช้างในระดับปานกลาง มีความต้องการให้แก้ปัญหาโดยการกำหนดสุนัขจรจัด จัดสร้างสถานพักพิงสุนัขจรจัด และฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิจัย คณะผู้วิจัยได้ค้นพบและข้อเสนอแนะปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ดังรูปภาพดังนี้

ภาพที่ 2 การจัดการสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ปัญหาสุนัขจรจัดภายในวัดศรีโสดา อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปัญหาเกิดจากเจ้าของสุนัขขาดความรับผิดชอบโดยนำมาปล่อยภายในวัดศรีโสดา การขยายพันธุ์และการเพิ่มขึ้นของสุนัขจรจัดภายในวัด การเข้ามาอยู่ภายในวัดของสุนัขจรจัด และทางวัดขาดมาตรการในการบริหารจัดการสุนัขจรจัด สุนัขจรจัดภายในวัดวัดศรีโสดา มีการรวมกลุ่มกันอยู่วัดเป็นแหล่งหลบภัยและปกป้องตัวเองจากภัยคุกคาม เป็นแหล่งที่มีอาหารและน้ำอย่าง

สม่ำเสมอ มักมีผู้นำอาหารมาถวายพระภิกษุสามเณร และพระภิกษุสามเณรก็แบ่งปันอาหารที่เหลือให้กับสุนัขจรจัดภายในวัด ต่อมาวัดเป็นสถานที่ที่ผู้คนเคารพและเกรงกลัว

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ควรศึกษาพฤติกรรมของสุนัขเพราะเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยในการคาดการณ์และการจัดการกับปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาเชิงพฤติกรรมสามารถช่วยให้เราเข้าใจว่าสุนัขมีพฤติกรรมอย่างไรที่อาจเป็นตัวถ่ายเชื้อโรคหรือเป็นสิ่งที่สนใจในการระบาดของโรคบางชนิด

2) ควรมีการสำรวจสุขภาพของสุนัขในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคที่เกี่ยวข้องกับสุนัขจรจัดสามารถช่วยให้เราเข้าใจโรคที่เกี่ยวข้องได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับความชุกของโรคและการกระจายของการติดเชื้อในพื้นที่นั้น

3) ชุมชน องค์กร และหน่วยงาน ควรให้ความสำคัญในการจัดการกับปัญหาของสุนัขจรจัด ให้ความร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาการแพร่ระบาดและปัจจัยที่ส่งผลต่อการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าจากสุนัขจรจัด

2) ควรศึกษาวิจัยผลกระทบจากสุนัขจรจัดต่อการท่องเที่ยวภายในจังหวัดเชียงใหม่

3) ควรศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการปัญหาสุนัขจรจัด

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2566). การจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปตามโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯ. เรียกใช้เมื่อ 26 กรกฎาคม 2566 จาก https://www.dla.go.th/upload/template/tempNews/2566/7/74446_1.pdf

ทยาวิรุ์ ช่างบรรจง, ชันทอง วัฒนะประดิษฐ์ และพระมหาหรรษา ธมฺมหาโส. (2563). รูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัดตามหลักพุทธสันติวิธี: ศึกษากรณี วัดโตนด อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 8(3), 855-869.

- ไทยรัฐ ออนไลน์. (2566). ปศุสัตว์เชียงใหม่ จัดระเบียบฝูงหมาจรจัดในศูนย์ราชการ พบคนเอามาทิ้งประจำ. เรียกใช้เมื่อ 1 มีนาคม 2566 จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/north/2643243>
- ธงชัย ศรีบุญโชติ และคณะ. (2566). การประเมินมูลค่าสวัสดิการที่เพิ่มขึ้นจากการแก้ปัญหาสุนัขจรจัด ในเขตเทศบาลเมืองท่าช้าง จังหวัดจันทบุรี. วารสารวิจัยรำไพพรรณี, 17(1), 36-48.
- ธนากร คำภีมาบุตร และอภิชาติ พานสุวรรณ. (2566). แนวทางการบริหารจัดการเพื่อลดปัญหาสุนัขจรจัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(5), 264-305.
- พัชรินทร์ สิริสุนทร และคณะ. (2563). แผนชุมชนเพื่อการจัดการสุนัขเลี้ยงปล่อยและสุนัขจรจัดในเขตชุมชนเมือง กรณีศึกษาเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 8(1), 90-108.
- เมขลา พนรัญชน์. (2566). รับมือทุกปัญหา ‘สุนัขจรจัด’ ด้วย ‘พ.ร.บ.คุ้มครองสัตว์’. คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เรียกใช้เมื่อ 24 ตุลาคม 2566 จาก <https://www.masscomm.cmu.ac.th/รับมือทุกปัญหา-สุนัขจร/>
- ยศนันท์ ปานาภรณ์. (2562). มาตรการทางกฎหมายในการจัดการปัญหาสุนัขจรจัดในประเทศไทย: ศึกษากรณีบทบาทของเจ้าของสุนัข ผู้ประกอบกิจการเพื่อจำหน่ายสุนัข และหน่วยงานรัฐ. ใน วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศูนย์บัญชาการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า. (2567). ข้อมูลสำรวจประชากรสุนัขและแมว ประจำปี 2566 รอบที่ 2. เรียกใช้เมื่อ 10 มีนาคม 2567 จาก <http://www.rabiesondata.ku.ac.th/>
- ThaiPBS North. (2566). ปัญหาสุนัขจรจัด อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. เรียกใช้เมื่อ 20 มีนาคม 2566. https://www.youtube.com/watch?v=aD04k_WEOHg